

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 562/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **United Rental Group, s. r. o.**, Ivanská cesta 43, Bratislava, IČO 44 560 940, zastúpeného Advokátskou kanceláriou KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., Kpt. Jaroša 29, Trenčín, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. B2-26Cb/131/2022-161 z 9. júla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalovaný bol úspešný v spore iniciovanom žalobcom, ktorého predmetom bolo určenie neexistencie pohľadávky. S ohľadom na výsledok sporu bol sťažovateľovi priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozsudok mestského súdu vo veci samej nadobudol právoplatnosť 10. januára 2024.

3. Nadväzne mestský súd uznesením č. k. B2-26Cb/131/2022-133 z 8. februára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške trov konania tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 264,01 eur.

4. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal výšku tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby a nepriznanie náhrady cestovných nákladov

a náhrady za stratu času za účasť jeho právneho zástupcu na pojednávaní uskutočneného 24. októbra 2023.

5. Mestský súd napadnutým uznesením sťažnosti sťažovateľa čiastočne vyhovel, keď zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka v časti výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia na sumu 373,21 eur, stotožniac sa s argumentáciou sťažovateľa týkajúcej sa určenia tarifnej hodnoty za jeden úkon právnej služby. Vo zvyšnej časti konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka. V odôvodnení napadnutého uznesenia ozrejmil, že cestovné a náhrada za stratu času neboli sťažovateľovi priznané, pretože si ich nevyčísľil do momentu vydania rozhodnutia o výške trov konania, pričom sťažovateľ nenamietal, že by mu v tom bránila nejaká objektívna skutočnosť. Citujúc z uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 191/2020 z 27. mája 2020, zdôraznil dispozičnú zásadu, ktorou je ovládané civilné sporové konanie, v zmysle ktorej je na strane sporu, aby sama vyvíjala aktivitu v záujme docielenia ochrany práv, priznania práv súdom v rozsahu, ktorý jej prináleží. Sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nemôže slúžiť ako prostriedok na zvrátenie pasivity strany sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že rozhodnutím o výške trov konania došlo k porušeniu jeho práv. Zastáva názor, že mestský súd sa nedostatočne vysporiadal s jednotlivými argumentmi, ktoré predniesol v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Ozrejmuje, že rozsudok vo veci samej bol vyhlásený na pojednávaní 24. októbra 2023 a jeho písomné vyhotovenie mu bolo doručené 21. decembra 2023. Žalobcovi bol rozsudok doručený 27. decembra 2023 a 11. január 2024 bol posledným dňom lehoty na podanie odvolania. Sťažovateľ nemal vedomosť o tom, či žalobca využil možnosť podania opravného prostriedku, avšak vzhľadom na plynutie času 6. februára 2024 požiadal mestský súd o zaslanie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku. Rozsudok s doložkou právoplatnosti bol sťažovateľovi doručený 7. februára 2024 a 14. februára 2024 doručil mestskému súdu špecifikáciu trov právneho zastúpenia. Preto nesúhlasí s tvrdením mestského súdu, že mal dostatočný časový priestor na predloženie špecifikácie trov konania (od 10. januára 2024 do 8. februára 2024), a to nielen s poukazom na skutočnosť, že 10. januára 2024 žalobcovi ešte neuplynula lehota na podanie odvolania proti rozsudku vo veci samej, ale najmä z dôvodu, že sťažovateľ sa nemohol dozvedieť o tom, či žalobca podal nepodal odvolanie a rozsudok už v danom čase nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. V prípade, ak by sťažovateľ podal konajúcemu súdu špecifikáciu trov konania a následne by bol spis v nadväznosti na podané odvolanie postúpený odvolaciemu súdu, bolo by takéto podanie podľa sťažovateľa nadbytočné.

7. Sťažovateľ nerozporuje záver mestského súdu opretý o § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), že lehota na rozhodnutie o trovách konania plynie odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, a nie od doručenia rozsudku s doložkou o právoplatnosti a vykonateľnosti, avšak poukazuje na skutočnosť, že lehota na vydanie uznesenia o trovách uplynula 11. marca 2024. Takisto zastáva názor, že ak doručil mestskému súdu špecifikáciu trov konania sedem dní po doručení rozsudku s doložkou o právoplatnosti, jeho konanie nemožno označovať ako pasívne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv pri rozhodovaní o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že mu neboli priznané cestovné náhrady a náhrada za stratu času s odôvodnením, že si tieto náklady nevyčísliť včas a nevyplývali z obsahu spisu.

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania. V nadväznosti na to ústavný súd považuje za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína nielen svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ale aj to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

11. Ak ústavný súd v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, bolo to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018) a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010, IV. ÚS 513/2018).

12. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že o žiaden z týchto prípadov v danej veci nejde. K tomuto záveru dospel po tom, čo sa oboznámil s dôvodmi napadnutého uznesenia. Mestský súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku, ako aj ustanovenia vyhlášky dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k premenným rozhodným pre vyčíslenie trov konania. Primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim sa javí aj spôsob, akým mestský súd reflektoval na tvrdenia, ktoré sťažovateľ uviedol v rámci sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia mestského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

13. V prvom rade je potrebné uviesť, že cestovné a náhrada za stratu času predstavujú také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez adekvátnej procesnej aktivity strany sporu, ktorej takéto trovy vznikli. Za daného stavu je potrebné, aby strana, ktorá sa domáha priznania náhrady trov konania vo výške, ktorá jej prináleží, riadne a včas, teda ešte pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, predložila súdu všetky potrebné doklady preukazujúce vznik a výšku trov, ktoré nevyplývajú z obsahu spisu.

14. Vo veci sťažovateľa nebolo sporné, že vyšší súdny úradník nemal v čase rozhodovania o výške náhrady trov konania k dispozícii vyčíslenie, resp. doklady preukazujúce výšku trov právneho zástupcu sťažovateľa pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času. Keďže ide o také zložky trov konania, ktorých konkrétnu výšku súd nemá možnosť určiť bez aktivity strany, ktorej takéto trovy vznikli, vyšší súdny úradník uznesením sťažovateľovi priznal náhradu len tých trov konania, ktorých existencia a výška bola zo spisu v čase jeho rozhodovania jednoznačne zistiteľná, čo bolo nadväzne potvrdené napadnutým uznesením a náležite zdôvodnené (body 16 – 18 napadnutého uznesenia).

15. Pokiaľ sťažovateľ namietal časový aspekt vydania rozhodnutia o výške trovy konania, a teda že vyčíslenie trov konania predložil v dostatočnom čase, za ktorý považoval 7 dní od doručenia meritórneho rozhodnutia s vyznačenou doložkou o právoplatnosti, ako aj to, že bolo otázne, či protistrana (ne)uplatní opravný prostriedok, tieto argumenty nemožno považovať za také, ktoré by boli spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

16. Civilný sporový poriadok *expressis verbis* nestanovuje stranám sporu povinnosť špecifikovať a preukázať uplatňované trovy, a teda nestanovuje žiadnu lehotu na vyčíslenie trov konania (neviaže ju ani na právoplatnosť rozhodnutia vo veci samej) a ani následok ich nevyčíslenia. Ústavný súd zastáva názor, že trovy konania nie je nevyhnutné vyčísliť ihneď pri každom procesnom úkone, ktorý predchádzal vyhláseniu, resp. vydaniu rozhodnutia, avšak špecifikáciu a výšku uplatňovaných trov (najmä tých, ktoré nevyplývajú zo spisu) je potrebné z vlastnej iniciatívy predložiť pred vydaním uznesenia o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, tak ako to zdôraznil mestský súd. Je nepochybné, že sťažovateľ už vyhlásením rozsudku vo veci samej (24. októbra 2024) nadobudol vedomosť o potenciálnom výsledku sporu vrátane plne priznaného nároku na náhradu trov a mal dostatočný časový priestor na to, aby predložil mestskému súdu špecifikáciu trov konania od tohto momentu či kedykoľvek po doručení písomného vyhotovenia rozsudku (rozsudok bol sťažovateľovi doručený 21. decembra 2023 a vyšší súdny úradník rozhodol o výške trov konania až 8. februára 2024). Pokiaľ tak neurobil, svojou procesnou pasivitou sa pripravil o tie zložky trov konania, ktoré nevyplývajú zo spisu.

17. Možno preto súhlasiť s názorom mestského súdu, že je vo vlastnom záujme strany sporu, ktorá si uplatňuje náhradu trov konania, a je len vecou jej procesnej aktivity a iniciatívy, aby riadne a včas vyčísliť súdu najmä tie trovy konania, ktoré nevyplývajú zo spisu. Na účel predloženia vyčíslenia trov konania nie je nevyhnutné čakať na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia vo veci samej ani na vyznačenie, resp. zaslanie doložky o právoplatnosti, a jeho predloženie okresnému súdu z „opatnosti“ je na mieste i za situácie, ak sa javí pravdepodobné, že vo veci budú využité opravné prostriedky (I. ÚS 239/2023). Ak mestský súd rozhodol o výške trov konania po tom, čo rozsudok vo veci samej nadobudol právoplatnosť (§ 262 ods. 2 CSP), rozhodol

v zákone ustanovenej lehote a nedopustil sa žiadneho konania, resp. opomenutia, ktoré by predstavovalo porušenie jeho povinností pri rozhodovaní o výške trov konania. Sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu súdneho úradníka, v rámci ktorého dodatočne predložil vyčíslenie trov konania, nemôže slúžiť ako prostriedok, ktorým sa má docieľiť náprava, resp. zvrátenie následku skoršej procesnej pasivity strany sporu (III. ÚS 191/2020). Záver mestského súdu založený na dispozičnej zásade, pokiaľ ide o preukazovanie výšky trov konania, ústavný súd nehodnotí ako taký, ktorý by popieral zmysel a účel právnej úpravy a nemožno ho považovať za porušenie práv sťažovateľa, ktoré by malo ústavnoprávny rozmer.

18. Ústavný súd tak sumarizuje, že mestským súdom aplikovaný postup pri hodnotení rozhodujúcich skutkových okolností veci nezakladá dôvod na jeho výnimočný zásah do napadnutého uznesenia v súlade s právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Nebolo zistené, že by posudzované uznesenie mestského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, v rozpore (nesúlade) s platnou právnou úpravou týkajúcou sa náhrady trov konania či nedostatočne odôvodnené. Ako už bolo uvedené, vzhľadom na predmet napadnutého uznesenia mestského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch uznesenia mestského súdu, rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

19. Pretože v danom prípade mestský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu